

תת"ע (חיפה) 9610-12-22 - מדינת ישראל נ' יצחק יעקב ריינפלד

תת"ע (חיפה) 9610-12-22 - מדינת ישראל נ' יצחק יעקב ריינפלדשלום חיפה

תת"ע (חיפה) 9610-12-22

מדינת ישראל

נגד

יצחק יעקב ריינפלד

בית משפט השלום בשבתו כבית משפט לתעבורה בחיפה

[10.05.2025]

כבוד השופט אור לרנר

החלטה

בפני בקשת הנאשם לפסיקת הוצאות בהתאם לסעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), לאחר שהנאשם זוכה מן העבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

העובדות הצריכות לעניין:

בתאריך 23.12.22 הוגש נגד הנאשם כתב אישום המייחס לו עבירה של אי מתן זכות קדימה להולך רגל העומד על מעבר חציה וניכר כי בכוונתו לחצות את הכביש- עבירה בניגוד לתקנה 67(א1) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961.

בתאריך 7.2.23 כפר הנאשם בעובדות כתב האישום והתיק נקבע לשמיעת ראיות ביום 9.10.23.

ביום 8.10.23 ביקש הנאשם לדחות את דיון ההוכחות, מאחר והמרחב האווירי נסגר ביום 7.10.23, המועד בו אמור היה לשוב לארץ משהות בחו"ל. בהתאמה, מועד ההוכחות נדחה ליום 31.3.24.

ביום 31.3.24 התייצבו הנאשם ובא-כוחו אך מאחר והמאשימה לא הצליחה לאתר את עד התביעה, הדיון נדחה ליום 22.9.24, תוך שניתנה הוראה למאשימה לזמן העד במסירה אישית.

הדיון שנקבע ליום 22.9.24, בוטל עקב מצב החירום, ונקבע מחדש ליום 12.3.25, תוך שהובהר כי אם המאשימה לא תזמן את עד התביעה היחידי במסירה אישית, היא תיחשב כמוותרת על עדותו.

ביום 12.3.25 נשמעו עדויות הצדדים כאשר מחד העידה האשימה את השוטר (בדימוס) ישראל אלון (להלן: "השוטר"), ואילו מטעם ההגנה העיד הנאשם לבדו.

מיד בתום שמיעת הראיות מצאתי להורות על זיכוי של הנאשם מן המיוחס לו, על אחר; וזאת מאחר וההתנהלות הסובבת את אכיפת העבירה, כפי שעלתה מתוך העדויות, הטילה ספק בתוכנם של הדברים.

כך למשל הפניתי לעובדה שלא הופעלו מצלמות גוף, למרות מפגש עם האזרח והסבר לכך לא בנמצא; היעדר תיעוד אם היה מתנדב נוסף בניידת (למרות שהנאשם התריע על כך מראש), ובעיקר התייחסותו של השוטר לעניין זה (היעדר התיעוד מהשוטר/ מתנדב הנוסף) -

"ש. האם בדרך כלל נהוג לרשום שיש איתך עוד שוטר.

ת. לא תמיד אני רושם, אם זה לא רלוונטי לעבירה ואם אני ראיתי את העבירה, לשאלת בית המשפט אם יכול להיות שהיה לו מה להוסיף, אני משיב שיכול להיות אבל בדוח כזה של אפס נקודות שבדרך כלל לא באים איתו לבית המשפט, אני מקצר את ההליכים" (עמ' 3 ש' 28 - עמ' 4 ש' 3).

במקביל, מצאתי את עדותו של הנאשם מהימנה.

תמצית הבקשה

לטענת הנאשם לא היה יסוד סביר להאשים אותו במיוחס לו וזאת לאור האמור בהכרעת הדין באשר להתנהלות השוטר, לעומת עדותו המהימנה של הנאשם.

בנוסף, לטענת הנאשם מקרה זה מצדיק אף קביעה כי ישנן נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות לנאשם, מאחר וגורמי התביעה לא בדקו את טענות הנאשם מבעוד מועד, על פני גרירתו להליך מיותר ושכירות שירותיו של בא-כוחו.

לטענת הנאשם המדובר בזיכוי מחוסר אשמה ולא בזיכוי טכני ולכן ראוי לפצותו בסכום שלא יפחת מ-5000 ₪ בתוספת מע"מ.

המאשימה לא הגיבה לבקשה.

דין והכרעה:

סעיף 80(א)(לחוק העונשין, תשל"ז-1977 קובע כי:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד לאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ה-1982 בסכום שיראה לבית המשפט"

ראה ברע"פ 4121/09, שגיא נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) (להלן: "פס"ד שגיא"):

"מנוסח סעיף 80 לחוק העונשין עולות שתי עילות שבהתקיימן עשוי נאשם אשר זוכה בדין לזכות בפיצוי. העילה האחת, עניינה כי לא היה יסוד להאשמתו של הנאשם, ואילו השנייה עניינה בכך שהתקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" ... אולם חשוב להדגיש כי "גם מי שחלף על פני אחת משתי משוכות אלה אינו זכאי לפיצוי אוטומטי. לשון הסעיף קובעת כי בית המשפט רשאי לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו... סעיף זה הוא אתר של איזון בין שיקולים נוגדים. מחד יש להביא בכלל חשבון הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך הפלילי שנכפה עליו... הליך פלילי מביא עמו פעמים רבות גם פגיעה בקניינו של הנאשם, באשר הוא כרוך ברגיל בעלויות כספיות ניכרות, בין אם על שום הצורך לממן את הוצאות ההגנה המשפטית, בין אם לאור פגיעה אפשרית ביכולת ההשתכרות של הנאשם, לאורך המשפט ולפעמים גם לאחריו. מאידך, יש להביא בכלל חשבון את האינטרס הציבורי המשמעותי באכיפת החוק. לציבור בכללותו יש אינטרס משמעותי כי גורמי אכיפת החוק יעשו את מלאכתם נאמנה ללא חשש, למען שמירתה של מדינת ישראל כמדינת חוק".

סעיף 80 לחוק העונשין מתייחס לשתי עילות אשר בהם רשאי (סמכות רשות) ביהמ"ש להורות על פסיקת הוצאות ופיצויים לנאשם שזוכה או בוטל נגדו האישום במשפט פלילי שנפתח שלא על דרך קובלנה. האחת, כי לא היה יסוד לאשמתו של הנאשם, והשנייה בהתקיים נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות. לענין סמכותו של בית המשפט לפסוק הוצאות, המדובר על סמכות רשות, שכן אף אם התקיימו התנאים שלעיל, לא בהכרח התוצאה תהיה פסיקת הוצאות, לבית משפט שיקול הדעת להורות על פסיקת הוצאות ופיצויים. ראה פס"ד שגיאה הנ"ל:

"בסיכומי של דבר, חשוב לחזור ולהדגיש כי סעיף 80 נוקט בנוסח כי בית המשפט "רשאי" לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו. המילה רשאי איננה בגדר סרח עודף מילולי מיותר, היא באה לסייג ולהקנות לבית המשפט שיקול דעת בגדרי סעיף 80, בו שיקולים רבים מתחרים על הבכורה, ולמתן הפיצוי יכולות להיות השלכות רוחב שיש להביא בכלל חשבון".

ראה למשל ע"פ 292/78 גבאי נ' מדינת ישראל שם נקבע: "אילו חייבנו את המדינה בפיצוי כי אז יצרנו "תמריץ" לתביעה הכללית שלא לחזור בה מאישום פלילי לפני תום המשפט, אפילו כשהנסיבות מחייבות לעשות כן". העילה הראשונה "שלא היה יסוד לאשמה", מתקיימת כאשר הנאשם זוכה או בשל כך שהאישום נגדו בוטל, כאשר זה תנאי הכרחי, אך לא מספיק, ועל בית המשפט לבחון את תשתית הראיות שהייתה מונחת בפני התביעה עובר להגשת כתב האישום, על מנת להיווכח האם היה יסוד להאשמה.

כאשר המבחן המנחה את בית המשפט הינו מבחן הסבירות, שבוחן דרכו האם התביעה פעלה באופן סביר ובתום לב והאם על סמך החומר שהיה לפניו, היה תובע סביר מגיש כתב אישום. בע"פ 4466/98 ראמי דבש נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] נקבע כי:

"אין די בכך שניווכח כי נאשם זוכה במשפטו. זיכוי של נאשם הוא תנאי מוקדם והכרחי אך אין הוא תנאי מספיק. שומה עליו על בית-המשפט להוסיף ולבדוק את תשתית הראיות שהיתה עובר להגשת כתב האישום לבית-המשפט, שרק כך יוכל להגיע לכלל מסקנה אם היה ואם לא היה יסוד להאשמתו של פלוני בדין פלילי ... במקום שהתביעה נהגה בסבירות ובזהירות ראויה, כראוי לתביעה, לא נאמר כי לא היה יסוד להאשמה גם אם בערבו של יום יצא נאשם זכאי בדינו.. ואילו אם התביעה נהגה שלא בסבירות ושלא בזהירות ראויה, תישא המדינה בהוצאותיו של הנאשם ותיאלץ לפצותו על מעצרו ועל מאסרו...המושג 'לא היה יסוד להאשמה' מצייר מצב קיצוני של אי-סבירות בולטת, וגם אם אמרנו כי המושג 'לא היה יסוד' פורש עצמו לא אך על מקרים קיצוניים שבהם לא היה כל יסוד להאשמה אלא גם על סוגי מקרים שבהם יסוד ההאשמה הוא יסוד רעוע... גם אז לא נוכל להרחיק לכת רב מכך"..
ראה גם בע"פ 1524/93 מיכאלשווילי בנימין נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]:

"על בית המשפט לבדוק את שיקול דעתה של התביעה עובר להגשת כתב האישום נגד אותו נאשם, ורק אם ימצא שמלכתחילה לא היה מקום להעמיד את הנאשם לדין, וזאת או מפני שהעובדות הנטענות אינן מהוות עבירה מבחינה משפטית, או מפני שהיה ברור מראש שחומר הראיות שבידי התביעה לא יספיק להשגת הרשעה בפלילים, יהיה מקום לפסוק הוצאות ופיצוי לנאשם על פי סעיף 80(א)הנ"ל"

העילה השניה הינה "נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי" והתייחס אליה בית המשפט בע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), אשר דן בשאלת תנאי הזכאות להוצאות מכוח אותה עילה:
"האם החקירה נפתחה והאישום הוגש בתום-לב, או שמא הנאשם נפל קורבן לעלילת שווא או לשיקולים זרים; האם החקירה נוהלה באופן ראוי, כגון: האם טענת אליבי של הנאשם נבדקה כנדרש והאם נערכה חקירה לעדים שנדרש לחקור אותם; האם התביעה נוהלה באופן שהכביד על הנאשם ללא הצדקה, וכתוצאה נגרמו לו הוצאות יתרות או מעצרו התמשך מעבר לנדרש; האם המשפט התארך יתר על המידה, ללא הצדקה, בעוד הנאשם נתון במעצר, ובלי שניתן לייחס את התארכות המשפט לנאשם עצמו; האם הנאשם ניסה לשבש את מהלך החקירה או המשפט; האם התברר בדיעבד, ואף שמלכתחילה היה יסוד להאשמה, כי לא היה מקום להגיש את כתב-האישום, בשל שיקולים מיוחדים הנוגעים לנאשם, לעניין הציבורי או לנסיבות אחרות; האם בית-המשפט זיכה את הנאשם מחמת הספק, בשל היעדר ראיות מספיקות או בשל פגם דינוי בניהול המשפט, או שבית-המשפט קבע בצורה פסקנית כי הנאשם לא ביצע עבירה. רשימת השיקולים אינה סגורה ואינה מחייבת"

לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים ואת מהלך ניהול התיק שבפני הגעתי לכלל מסקנה כי מתקיימים תנאי הזכאות לפסיקת הוצאות.

איני סבור כי ניתן לקבוע כי לא היה יסוד להאשמת הנאשם. ראשית, הנאשם לא זוכה מחסור אשמה אלא מכוח כך שהתרשמתי כי לא הוכחה אשמתו ואף ציינתי במפורש כי הפרטים שציין השוטר בעדותו (צ"ל בהודעת הקנס-א"ל), מלאים באשר לעבירה עצמה.

בחינת שיקול הדעת של התובע, אינה נעשית בדיעבד לאור מה שהתגלה במשפט ותוכן עדותם של העדים (לרבות הביקורת שהוטחה בפסק הדין באשר להתנהלות סביב אכיפת העבירה). איני יכול לקבוע כי אין בנמצא תובע סביר, הקורא את הודעת הקנס, ויכול להתרשם שיש בסיס להגשת האישום.

מאידך, סבורני כי תובע סביר אשר היה מובא בפניו מכתבו של הנאשם (נ/1), היה אמור לבחון את הדברים לעומק ולשקול לקבל התייחסות מראש של השוטר. ודוק, לא מצאתי כי יש בטענות הראייתיות העולות מהמכתב כדי להצדיק ביטול האישום, אך אזכורו של אותו גנאדי כשוטר האוכף (עובדה שהתבררה אח"כ כאפשרית, בעת שמיעת הראיות), אל מול העובדה שנרשם רק עד תביעה אחד, השוטר ישראל אלון, אמורה להדליק נורה אדומה אצל התובע הסביר על מנת להמשיך ולדרוש בעניין.

לטעמי, אין בעצם העובדה שהמכתב נ/1 נשלח למפנ"א במסגרת בקשה לביטול הדו"ח כדי לפטור המאשימה מחובתה לבחון את האמור בו, שעה שכל הפניות בעניין דו"ח מסוים אמורות להיות סרוקות ומוצמדות לדו"ח בתוך המערכת המשטרית הממוחשבת (דו"ח).

בנוסף, כפי שצינתי בהכרעת הדין (ואף לעיל), העלו כשלים מרובים באופן אכיפת העבירה (שמהווה מעין חקירה), אם בעובדה שלא הופעלו מצלמות גוף, אם בעובדה שלא נרשמה נוכחותו של עד רלבנטי (שלטענת הנאשם היה בכלל האוכף של הבירה), ואם בעובדה שכלל לא נרשמה תגובת הנאשם בדו"ח, וכל אלה מצדיקים כשלעצמם את אותה קביעה בדבר "נסיבות אחרות".

בנסיבות המתוארות לעיל, מצאתי הצדקה לחייב את המאשימה בהוצאות הנאשם.

מאידך אציין, כי לא מצאתי לתת משקל לעובדה שהנאשם נעזר בשירותיו של עו"ד, שכן אין מדובר בעו"ד שנשכר לטובת העניין כי אם בעו"ד שכיר ממשרדו של הנאשם (ויעידו על כך יפוי הכוח שהוגש לתיק וכן כותרת המכתב נ/1). כן אציין, כי בהתאם לפסק הדין בעניין שגיאה שהוזכר לעיל, כי הנכונות של בתי המשפט לפסוק פיצויים באשר לדוחות תעבורה (ואף היקפם), תהיה נמוכה אף יותר (ההדגשות שלי- א"ל).

"זאת ועוד, באיזון בין השיקולים השונים, שפורטו קודם לכן, בגדרי סעיף 80 לחוק העונשין, נראה כי הכף נוטה שלא לאפשר פיצוי במקרה דנן. מחד, פגיעתו של המבקש מפתחת ההליך הפלילי כנגדו, בעבירת התעבורה נשוא כתב האישום, נמצאת במדרג הנמוך ביותר של הפגיעות מעצם העמדתו של אדם לדין פלילי. קשה לומר כי עצם העמדתו לדין במקרה דנן פוגעת פגיעה קשה בזכויות היסוד שלו, ובכלל זה בכבוד האדם, בחופש העיסוק שלו, בפרטיותו, בשמו הטוב וכדומה. חשוב להדגיש כי יש לסייג את הקביעה כי המשפט הפלילי תמיד פוגע בזכויות אדם בצורה דרסטית וחריפה ביותר. יהיו מקרים שבהם דווקא אמצעים משפטיים אחרים יפגעו בצורה חריפה יותר בפרט, מאשר המשפט הפלילי. "ההנחה, שלמשפט הפלילי יש השלכות קשות יותר על הפרט מאשר לענפי משפט אחרים ... אינה יכולה לעמוד ככלל גורף. במשפט הפלילי הפוזיטיבי קיימות עבירות שעשויות להיתפס כקלות ערך בעיני ציבור האזרחים ואף בפני מערכת המשפט" (אסף הרדוף הפשע המקוון 78 (2010). ראו גם פרשת שוורץ, פסקה 21, וכן, Henry M., Jr.Hart, The Aims of the Criminal Law, 23 Law & Contemp. Probs. 401, 404 (1958)). דומה כי המקרה דנן הוא אחד מאותם מקרים בהם עבירת התעבורה בה הואשם המבקש נתפסת כקלת ערך באופן יחסי, ואינה גוררת עימה, בדרך כלל, פגיעה חמורה בזכויותיו. כמו כן, אף הפגיעה בקניינו של המבקש לצורך ניהול הגנתו אינה משמעותית, בשים לב שהמבקש הינו עורך דין במקצועו. מאידך, הטענה כי הטלת פיצוי במקרה דנן עלולה לפגוע באינטרס הציבורי בתפקוד רשויות התביעה ובהתנהלותן העתידית, אינה טענה בעלמא, ויש לה בסיס, בשים לב לאופיין הייחודי של עבירות התעבורה. בהשאלה ממבחני האיזון בגדרי עקרון המידתיות, ניתן לשאול האם היחס בין התועלת הצומחת מפיצוי המבקש במקרה דנן לבין הנזק האפשרי לאינטרס הציבורי הוא מידתי? לטעמי מתן פיצוי במקרה דנן, על נסיבותיו המיוחדות, ואופי העבירה נשוא כתב האישום, אינו עומד ביחס ראוי לנזק שעלול להיגרם לאינטרס הציבורי".

נוכח כלל האמור, בהתאם לסמכותי הקבועה בסעיפים 9(א) + (ב) לתקנות סדר הדין הפלילי (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982 (להלן: "התקנות"), בהתחשב ברמת חוסר הסבירות שהופגנה, בהתחשב בפגיעה בנאשם (לרובת בעובדה שמדובר בעו"ד בעצמו ובכך שייצג אותו שכיר ממשרדו שלו), בהתחשב בעובדה שהיו 3 ישיבות (ישיבת הקראה + שתי ישיבות שנקבעו להוכחות, אליהן התייצב הנאשם), תוך שנתתי דעתי אף לאפקט המצנן שעשוי להיות לפסיקת הוצאות בתיקים דומים ולסיכון שעמד בפני הנאשם (קנס ללא נקודות בגובה 250 ₪), מצאתי לפסוק לנאשם סכום כולל של 500 ₪ בתור פיצוי והוצאות.

לאור האמור אני מחייב את משטרת ישראל לשלם לנאשם הוצאות 500 ₪ בתוספת מע"מ כחוק וזאת תוך 45 יום מהיום, שאם לא כן יישא הסכום האמור הפרשי הצמדה וריבית חוק. זכות ערעור כחוק.

להודיע לצדדים.

ניתנה היום, י"ב אייר תשפ"ה, 10 מאי 2025, בהעדר הצדדים.